

ციფრული ვალუტა-ბიტკოინი: უპირატესობები და ნაკლოვანებები

მზევინარ ნოზაძე

სტუ-ს ბიზნესტექნოლოგიების
ფაკულტეტის ასოც. პროფესორი

არჩილ უნდილაშვილი

სტუ-ს ბიზნესტექნოლოგიების
ფაკულტეტის დოქტორანტი

რეზიუმე

ბიტკოინი (ინგლ. Bitcoin, bit - „ბიტი“ და coin - „მონეტა“) — ელექტრონული ვალუტა, კერძოდ, მსოფლიო მასშტაბის კრიპტოვალუტა და ელექტრონული გადახდის საშუალებაა. ამასთანავე, ის არის პირველი დეცენტრალიზებული ციფრული ვალუტა, რომლის მიმოქცევასა და რეგულირებაზე არ ზრუნავს ცენტრალური ბანკი. სისტემა დაფუძნებულია P2P პრინციპზე, რაც გულისხმობს ორ კომპიუტერულ სისტემას შორის ინფორმაციის გაცვლას ან ერთი კომპიუტერის მიერ მეორეზე ინფორმაციის მიწოდებას პირდაპირ, ყოველგვარი მესამე მხარის მონაწილეობის გარეშე.

საკვანძო სიტყვები: ციფრული ვალუტა; ბიტკოინი; ბლოქჩეინი; კრიპტოვალუტა; გადახდები; დეცენტრალიზებული ვალუტა; უპირატესობები; ნაკლოვანებები.

ძირითადი ტექსტი

თანამედროვე ეტაპზე, ციფრული ტექნოლოგიების და გლობალური ეკონომიკური პროცესების განვითარების კვალობაზე მეტ აქტუალობას იძენს ციფრული ვალუტები. ციფრული ვალუტა წარმოადგენს მსოფლიო სავალუტო სისტემის ევოლუციის თანამედროვე ეტაპს. არსებობს მისი რამდენიმე სახეობა: ბიტკოინი, ეთერიუმი, რიპლი, ლაითკოინი და სხ. თუმცა, მათ შორის ყველაზე მეტად გავრცელებული და წარმატებული - ბიტკოინია. ციფრული ვალუტის - ბიტკოინი შექმნის პერიოდად მიჩნეულია

2008 წელი. ბიტკოინის შესახებ საჭირო ინფორმაცია ინახება ელექტრონულ საფულეში.ის გამოიყენება ბიტკოინების შესანახად და ტრანზაქციებისთვის. მისი ბუნებიდან გამომდინარე, ის განუყოფელია ბლოკჩეინ სისტემისგან. ტრანზაქციები მოწმდება ციფრული ქსელების შესაბამის სისტემებში და ინახება საჯაროდ დამოუკიდებელ მონაცემთა ბაზაში, რომელსაც ეწოდება ბლოკჩეინი. „ტექნოლოგია, დაფუძნებული ბიტკოინზე და სხვა ვირტუალურ ვალუტებზე, Blockchain-ეს გადაშლილი წიგნია, სადაც შეიძლება ეფექტურად და სიზუსტით შესრულდეს ტრანზაქცია ორივე მხარეს შორის. წიგნი ასევე შეიცავს პროგრამებს, ტრანზაქციების ავტომატურ რეჟიმში განსახორციელებლად“.¹

ბიტკოინი შეიძლება გადაიცვალოს სხვადასხვა ვალუტაზე, პროდუქტსა და მომსახურებაზე. ბიტკოინის გამოყენება შესაძლებელია ინვესტიციების კუთხითაც. ბოლო წლებში მნიშვნელოვნად გაიზარდა მომხმარებლების რიცხვი, რომელიც კრიპტოვალუტის საფულეს იყენებს, მათი უმრავლესობა კი ბიტკოინის მომხმარებელია.

ბიტკოინით, ისევე როგორც, სხვა ნებისმიერი ქვეყნის ეროვნული ვალუტით, შესაძლებელია საქონელსა და მომსახურებაზე გადახდა, თუმცა, ჩვეულებრივი ვალუტებისგან განსხვავებით, ბიტკოინი დეცენტრალიზებით გამოირჩევა. ბიტკოინის ქსელის გაკონტროლება არც ერთ საფინანსო-საკრედიტო ინსტიტუტს არ შეუძლია. აღნიშნული მახასიათებელი ბიტკოინის მომხმარებლებს მნიშვნელოვნად უმარტივებს ტრანზაქციების განხორციელების პროცესს, რადგან მას ბანკებისგან აბსოლუტურად დამოუკიდებელს ხდის.

ბიტკოინი ინარმოება/იქმნება ციფრულად, ადამიანების მიერ, წარმოების პროცესს მაინინგი ეწოდება და იგი გულისხმობს რთული მათემატიკური ალგორითმების ამოხსნას კომპიუტერული პროგრამის მეშვეობით, რომელიც სპეციალურ ქსელშია გაშვებული. ქსელი ვირტუალური ვალუტით შესრულებული ტრანზაქციების პროცესინგისთვის გამოიყენება და იგი

1 Iansiti, Marco. “The Truth About Blockchain“, Harvard Business Review, Harvard University, January 2017.

ყველასთვის ხელმისაწვდომია. “მთელ მსოფლიოში ფინანსური მომსახურების ბაზარი წარმოადგენს საბაზრო კაპიტალიზაციის ინდუსტრიაში ყველაზე მსხვილ სექტორს. თუ Blockchain-ის ტექნოლოგია შეძლებს ამ ბაზრის მცირე ნაწილის და სხვა სექტორების ერთგვაროვანი ტრანზაქციების ჩანაცვლებას, მაშინ მისი პოტენციური საკმაოდ მაღალეფექტიანი იქნება”.¹

ციფრული ტექნოლოგიების განვითარებასთან და ინტერნეტმომხმარებელთა რაოდენობის მკვეთრ ზრდასთან ერთად, გაჩნდა ციფრული ვალუტები, რომელთა მეშვეობითაც ვირტუალურ საზოგადოებაში საქონლისა და მომსახურების გაცვლა შესაძლებელია.

მსოფლიოს მასშტაბით ყოველდღიურად მატულობს ორგანიზაციების რაოდენობა, რომლებიც ჩვეულებრივ ვალუტასთან ერთად, გადახდის საშუალებად ბიტკოინსაც იღებენ. საქართველოში ბიტკოინსაფულის შექმნის შესაძლებლობა გააჩნია eMoney-ს. eMoney დაარსდა 2007 წელს. eMoney Georgia-ს ერთ-ერთი ძირითადი პარტნიორია ლიბერთი ბანკი, ამიტომ, eMoney-ს მრავალი პროდუქტი ინტეგრირებულია აღნიშნულ ბანკთან. საქართველოში ბიტკოინ ტრანზაქციების ეფექტურ პროცესინგს ახორციელებს კომპანია BitFury-ი, წამყვანი კომპანია ბიტკოინის Blockchain ინფრასტრუქტურის (დატა ცენტრები, სერვერები, ჩიპები) მიმწოდებლებს შორის, რომელიც უზრუნველყოფს ბიტკოინ ტრანზაქციების ეფექტურ პროცესინგს. 2014 წლის ივლისში კომპანიამ საქართველოში განათავსა კრიპტოვალუტა ბიტკოინის იმ დროისთვის მსოფლიოში უმსხვილესი საპროცესინგო ცენტრი. კომპანიის ხელმძღვანელების განცხადებით ქვეყანაში შემოსვლის შესახებ გადაწყვეტილება განპირობებული იყო მიმზიდველი ბიზნეს გარემოთი და ხელსაყრელი საინვესტიციო კლიმატით. შედეგად, საქართველო ძალზედ საინტერესო და მიმზიდველი გახდა საინფორმაციო ტექნოლოგიების სფეროში მოღვაწე საერთაშორისო მოთამაშეებისთვის. ჩვენი აზრით, ციფრულ ვალუტა - ბიტკოინს, რომელიც ბოლო პერი-

1 Marr, Bernard. “How Blockchain Technology Could Change The World”. Forbes. May 27, 2016.

ოდში საკმაოდ პოპულარულია მთელ მსოფლიოში, აქვს როგორც უპირატესობები, ასევე ნაკლოვანებები.

ბიტკოინის უპირატესობებია:

➤ ანონიმურობა: რადგან ბიტკოინების ქსელი დეცენტრალიზებულია, გადახდები ანონიმურად ხორციელდება;

➤ ხელმისაწვდომობა: ნებისმიერ ადამიანს შეუძლია, გახსნას ბიტკოინსაფულე, აწარმოოს გადარიცხვები და ა.შ.

➤ ფულის ალტერნატივა: მსოფლიოს ბევრ ობიექტზე როგორც ინტერნეტში, ისე რეალურ სამყაროში, ბიტკოინი გამოიყენება როგორც რეალური ფულის ალტერნატივა.

➤ საგადასახადო შეღავათები: ბიტკოინით გადახდისას არ წარმოებს გადასახადებით დაბეგვრა, რადგან ასეთი სახის გადახდები ვერ კონტროლდება სახელმწიფოს მიერ.

➤ საიმედოობა: პრაქტიკულად, შეუძლებელია ბიტკოინების და მათთან დაკავშირებული გადახდების გაყალბება.

ბიტკოინის ნაკლოვანებებია:

➤ ღირებულების ძლიერი ცვალებადობა: კურსის ხშირი ცვალებადობის გამო ბევრი უარს ამბობს მის შეძენაზე.

➤ დიდი რისკი: ბიტკოინი არაფრით არის გამყარებული. ბაზარზე მის კურსზე მოქმედი ძირითადი ფაქტორი - მასზე მოთხოვნაა. თუ მასზე მოთხოვნა დაეცემა, მისი კურსიც დაეცემა.

➤ უსაფრთხოება: არ გააჩნია სათანადო დაცვა დაკარგვისგან და მოპარვისგან. ასევე, საშიშია ვირუსები, რომლებიც სპეციალურად ბიტკოინსაფულის მოპარვისთვისაა შექმნილი.

„ეროვნული ბანკი, თავის მხრივ, მოსახლეობას აფრთხილებს, რომ ვირტუალურ ვალუტებს ახასიათებს ფასების დიდი მერყეობა, ამდენად, ფასების არასტაბილურობის გამო, მათი მომხმარებლები პოტენციური ფინანსური ზარალის წინაშე შეიძლება დადგნენ“.¹ საქართველოს ეროვნული ბანკის განცხადებით, ვირტუალური ვალუტა საქართველოში არ წარმოადგენს გადახდის კანონიერ საშუალებას და მასთან დაკავშირებული საქმიანობა არ რეგულირდება საქართველოს კანონმდებლობით.

1 ვირტუალური/კრიპტოგრაფიული ვალუტა და მისი თავისებურებები ვირტუალური ვალუტების რეგულირება (bitcoin-ის მაგალითზე). საქართველოს ეროვნული ბანკი. ეკონომიკა და საბანკო საქმე.

დასკვნა

ვირტუალური ვალუტებით ვაჭრობის ძირითადი ნაწილი ციფრული საფულებების საშუალებით ხდება, რომლებიც სხვადასხვა ქვეყანაშია შექმნილი და მათი სამართლებრივი სტატუსი უმეტესად ბუნდოვანია. აქედან გამომდინარე, მომხმარებლები, რომლებიც ციფრულ ვალუტებს, კერძოდ, ბიტკოინს იყენებენ სხვადასხვა ოპერაციების შესასრულებლად, შესაძლოა აღმოჩნდნენ როგორც სამართლებრივი, ასევე ფინანსური რისკების წინაშე.

უნდა აღინიშნოს, რომ ბიტკოინის უპირატესობების და ნაკლოვანებების მიუხედავად, დროსთან ერთად მცირდება სკეპტიციზმი, იზრდება ქვეყნების რიცხვი, რომლებიც ბიტკოინს გადახდების და ანგარიშსწორების ალტერნატიულ საშუალებად აღიარებენ. ამასთან, იზრდება კომპანიების რიცხვიც, რომლებიც მომხმარებლებს ბიტკოინით გადახდის საშუალებას აძლევენ.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. ვირტუალური/კრიპტოგრაფიული ვალუტა და მისი თავისებურებები ვირტუალური ვალუტების რეგულირება (bitcoin-ის მაგალითზე). საქართველოს ეროვნული ბანკი. ეკონომიკა და საბანკო საქმე;

2. Iansiti, Marco. "The Truth About Blockchain", Harvard Business Review, Harvard University, January 2017.

3. Marr, Bernard. "How Blockchain Technology Could Change The World". Forbes. May 27, 2016.

REFERENCES:

1. Virtual / cryptographic currency and its peculiarities. Virtual currency adjustment (On the example of Bitcoin). National Bank of Georgia Economy and banking

2. Iansiti, Marco. "The Truth About Blockchain", Harvard Business Review, Harvard University, January 2017.

3. Marr, Bernard. "How Blockchain Technology Could Change The World". Forbes. May 27, 2016.

DIGITAL CURRENCY - BITCOIN: ADVANTAGES AND DISADVANTAGES

Mzevinar Nozadze, Associate Professor,
the Faculty of Business Technologies at GTU,
Archil Undilashvili, PhD Student ,
the faculty of Business Technologies at GTU

RESUME

Nowadays with the development of digital technologies and global economic processes, digital currencies gain more relevance. The digital currency represents a modern stage of evolution of the world monetary system. Out of all the digital currencies today, **Bitcoin** is the most dominant one. Bitcoin can be exchanged into different currencies, products and service. Bitcoin can also be used in terms of investments. Lately the number of cryptocurrency wallet users has been increased significantly and the majority of them use Bitcoin. The digital currency Bitcoin which has become quite popular lately in the whole world, has both the advantages and disadvantages. However, despite the advantages and disadvantages of Bitcoin, skepticism reduces as time flows and the number of countries which acknowledge Bitcoin as an alternative means of payment and settlement, rises.

Key words: Digital currency; Bitcoin; Blockchain; Crypto Currency; Payments; Decentralized currency; Advantages; Disadvantages.